

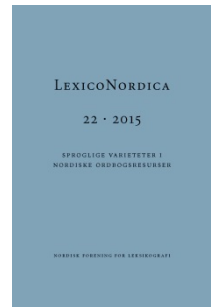
LexicoNordica

Forfatter: Jaana Puskala [Finska *Kielitoimiston sanakirja* fritt tillgänglig på nätet]

Anmeldt værk: *Kielitoimiston sanakirja*. Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisu 35. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus. Publicerad på internet 11.11.2014. <<http://www.kielitoimistonsanakirja.fi/>>.

Kilde: LexicoNordica 22, 2015, s. 227-242

URL: <https://tidsskrift.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© 2015 LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Finska *Kielitoimiston sanakirja* fritt tillgänglig på nätet

Jaana Puskala

Kielitoimiston sanakirja. Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisuja 35. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus. Publicerad på internet 11.11.2014. <<http://www.kielitoimistonsanakirja.fi/>>.

1. Inledning

Den uppdaterade versionen av den enspråkigt finska *Kielitoimiston sanakirja* (KSK) från 2014 är nu fritt tillgänglig på internet. Den innehåller över 100 000 sökord, och syftet med ordboken är enligt utgivaren, Institutet för de inhemska språken, att beskriva det centrala ordförrådet i modern finska. Den kan alltså anses vara en deskriptiv ordbok. Ordboken innehåller dock också mer sällsynta ord, eftersom ordboksanvändaren ofta söker information om lånord och mindre frekventa uttryck. Det finns termer, vardagliga ord och uttryck samt en del frekventa slangord eller ord med dialektal prägel bland lemmarna. Ordboken baserar sig på den nufinska korpusen som upprätthålls och uppdateras av Institutet för de inhemska språken (senare Språkinstitutet).

KSK ger information om ordens betydelser, ortografi, böjning och stilnyanser samt om specialområde, ifall ordet tillhör ett sådant. Den konstateras fungera också som handbok i språkriktighet. Där stöder sig ordboken på de rekommendationer som Finska språknämnden inom Språkinstitutet ger (KSK 2014). Ordboken kan alltså också anses vara normativ.

De tidigare elektroniska versionerna, publicerade som en del av den webbaserade ordbokstjänsten MOT, kom ut 2004, 2008 och

2012. Ordboken har getts ut i bokform åren 2006 och 2012. Varje version innehåller nya och uppdaterade ordartiklar. Den nyaste versionen innehåller t.ex. ca 1 600 reviderade eller helt nya artiklar.

Föregångarna till KSK är två. Den första enspråkiga professionellt lingvistiska allmänfinska ordboken *Nykysuomen sanakirja* (NSK 1951–61) beskriver finskan från början av 1900-talet. Dess efterföljare *Suomen kielen perussanakirja* (SKPS) kom ut under åren 1990–94, och som cd-romversion 1997. (Om finska ordböcker i historiskt perspektiv se Ruppel & Sandström 2014:151–157.)

De enspråkiga ordböckerna har traditionellt varit avsedda för förstaspråkstalare (t.ex. Ruppel 2013:96), men i och med internationaliseringen och immigrationen torde det finnas en växande skara professionella finska språkbrukare som inte har finska som förstaspråk och som också hör till KSK:s potentiella målgrupp.

2. Webbssidans utformning

Ordbokens ingångssida har en välkomsthälsning och en presentation av ordboken i ett nötskal.¹ Besökaren får också mer information om ordboken samt en användaranvisning via länkarna *Tietoa sanakirjasta* och *Ohjeet* uppe på sidan. Besökaren har hela tiden tillgång till ett sökfält och möjlighet att variera sin sökning. Uppe på sidan till höger hittar besökaren *Asetukset* 'inställningar' som ger möjlighet att modifiera inställningarna (figur 1).

1 *Kielitoimiston sanakirja* är en finsk allmänspråklig ordbok utarbetad av Institutet för de inhemska språken. Den baserar sig på en omfattande korpus över modern finska som hela tiden uppdateras. Ordboken ger information om betydelser, användning och stil samt om böjning och stavning. De rekommendationer som ingår i *Kielitoimiston sanakirja* baserar sig på beslut av Finska språknämnden. Ordboken omfattar över 100 000 lemman. (Min översättning, J. P.)

Kielitoimiston sanakirja

Etusivu | Ohjeet | Tietoa sanakirjasta | Hakuhistoria | Hakusanaluettelo Asetukset | Yhteystiedot

Haettava sana: Hakutapa: Etsi hakusanoista

Tervetuloa Kielitoimiston sanakirjaan

Kielitoimiston sanakirja on Kotimaisten kielten keskuksessa laadittu suomen yleiskielen sanakirja. Se pohjautuu laajaan, jatkuvasti kartutettavaan nykykielen sana-arkistoon. Sanakirja antaa tietoa nykysuomen sanojen merkityksistä, käytöstä ja tyylisävyistä samoin kuin taivutuksesta ja oikeinkirjoituksesta. Kielitoimiston sanakirja nojautuu kannanotoissaan suomen kielen lautakunnan päätöksiin. Sanakirjassa on yli 100 000 hakusanaa.

Päivitetty julkaisu.
Tuorein päivitys 11.11.2014.

© 2015 Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone Oy

Figur 1: Ingångssidan för KSK.

Längst upp till höger finns också *Yhteystiedot* 'kontaktinformation', där besökaren uppmanas kontakta ordboksredaktionen för innehållslig feedback eller Kielikone Oy för teknisk feedback (se figur 1). Det är också möjligt att ge feedback på innehållet genom att klicka på ikonen med ett kuvert som man hittar i samband med varje lemma (se figur 2). Möjligheten att kontakta ordboksredaktionen är ett steg i den riktning som Pilke & Puskala (2013:171) efterlyser i sin artikel om ordböcker och deras användare. Vi får hoppas att den möjligheten utnyttjas och att användarna kommenterar innehållet vid behov.

Haettiin "kaali" Kielitoimiston sanakirjasta ?

kaali⁵ (yks. partitiivi: kaalia)

- 1. kasv.** *Kaalit* ristikukkaissuku johon kuuluu keltateriöisiä ruohoja. *Peltokaali*.
- 2. vars. em.** suvun erään lajin vihannes- ja rehukasveja; niiden syötävistä osista; us. = *keräkaali*. *Kerä*, *kukka*-, *puna*-, *ruusukaali*. *Silputa kaalia*.
Ruok. (kerä)kaalista tehty ruoka. *Hapankaali*. *Lammaskaali*. *Ruskistettua kaalia*.
- 3. sig.** pää, "koppa", "polla", "kupoli", "lanttu". *Juttu ei mene kaaliin* jää käsittämättä. *Ottaa kaaliin* harmittaa, *ottaa aivoon*, *koppaan*, *kupoliin*.

yks. nom.	kaali
yks. gen.	kaalin
yks. part.	kaalia
yks. ill.	kaaliin
mon. nom.	kaalit
mon. gen.	kaalien
mon. part.	kaaleja
mon. ill.	kaaleihin

Taivutus

Etkö löytänyt etsimääsi?

Figur 2: Lemmat *kaali* 'kål' i KSK.

Till skillnad från de tidigare elektroniska versionerna sparas sökhistorien i den nya versionen. Detta underlättar arbetet när man lätt kan komma åt de tidigare sökningarna genom några musklick. Tyvärr försvinner sökhistorien i och med att man stänger ordboken.

En nyhet är också att man kan bläddra i den elektroniska ordboken på ett sätt som påminner om en pappersordbok. Genom att välja *Hakusanaluettelo* 'lemmalista' får man fram ett alfabet där man klickar på en bokstav och får tillgång till en lista över de lemmar som börjar på den bokstaven.

3. Urval

Såsom det framgår av presentationen av KSK beskriver den det centrala ordförrådet i modern finska. Detta innebär dock inte att ett ord som saknas i KSK inte skulle existera eller att det inte har

accepterats i den. Att bilda nya ord genom sammansättningar och avledning är ett mycket produktivt sätt i finskan, och dessa saknas som regel i KSK. Redaktionen har också en del ord ”på väntelistan” för att se om de blir etablerade i språket och ska tas med i ordboken senare. (Nuutinen 2014:7)

Den reviderade KSK innehåller 500 nya ord som inte finns i KSK 2012. Bland annat flera ord inom den informationsteknologiska, medicinska och energitekniska diskursen har fått plats i KSK. Också ord som betecknar olika samhällsliga fenomen har tagits med. Bland dem finns många sammansättningar, t.ex. *liitoskunta* ’en sammanslagen kommun’, *nuorisotakuu* ’ungdomsgaranti’ och *jalkapanta* ’en fotboja’. Ett nygammalt ord i KSK 2014 är *oleentua* eller *oleutua* ’anpassa sig’ eller ’låta stå’ (om en deg), som är med också i NSK. (Se Nuutinen 2014.)

4. Böjningsangivelser

Ordboksartiklarna i KSK innehåller information om böjning, vilket är mycket centralt i finskan. Också en med finska som förstaspråk kan ibland bli osäker på hur ett ord böjs, men speciellt viktig är informationen för de ordboksanvändare som inte har finska som förstaspråk.

Böjningsformerna anges på flera olika sätt. För det första hänvisar siffran efter ett lemma till en tabell med böjningsmodeller (1–49 för substantiv, 50–51 för sammansättningar, 52–78 för verb) och en eventuell bokstav efter ett lemma till en tabell med stadväxlingsmodeller. Om böjningen anses vara problematisk kan anvisningar också anges inom parentes efter lemmat. (Jämför lemmat *kaali* i exempel 1 samt i figur 2 som böjs dialektalt *kaalta* i partitiv singularis). För det andra får man fram böjningen av det aktuella lemmat genom att aktivera rutan *Taivutus* ’böjning’ sist i ordartiklarna.

I exempel (1)–(2) återfinns två lemman med de böjnings- och stadiesväxlingsmodeller som siffrorna och bokstaven hänvisar till samt den böjning som anges i samband med ordartikeln. Lemmat *kaali* återfinns också i figur 2.

- (1) *kaali*⁵ (yksikön partitiivi kaalia) 'kål'
- ⇒ böjningsmodell 5 *risti–ristin–ristiä–ristiin–ristit–ristien*
ristejä–risteihin 'kors'
- ⇒ böjning i samband med ordartikeln:
- nom. sing. *kaali*
 - gen. sing. *kaalin*
 - part. sing. *kaalia*
 - illat. sing. *kaaliin*
 - nom. pl. *kaalit*
 - gen. pl. *kaalien*
 - part. pl. *kaaleja*
 - ill. pl. *kaaleihin*
- (2) *kadota*^{74F} 'försvinna'
- ⇒ böjningsmodell 74 *katketa–katkean–katkesi–katkeaisi*
(*katkeisi*)–*katkennee–katkekoon–katkennut–katkettiin* 'brista'
- ⇒ stadiesväxlingsmodell F d : t *kohdata : kohtaan* 'möta'
- ⇒ böjning i samband med ordartikeln:
- 1. inf. *kadota*
 - Akt. ind. pres. 1. sing. *katoan*
 - Akt. ind. imperf. 3. sing. *katosi*
 - Akt. kond. pres. 3. sing. *katoaisi (katoisi)*
 - Akt. pot. pres. 3. sing. *kadonnee*
 - Akt. imperat. pres. 3. sing. *kadotkoon*
 - Akt. 2. particip. *kadonnut*
 - Pass. imperf. *kadottiin*

Det är bra att ordboksanvändaren får flera möjligheter att kontrollera böjningen av ett ord. Sättet att ange böjningen genom böjningsmodeller har gamla anor inom fennistiken. Det tillämpades redan i NSK, och har sina fördelar. En ordboksanvändare som verkligen är insatt i finska språkets historia kan utnyttja informationen om böjningsmodeller för att fastställa om ett ord tillhör en produktiv eller lexikaliserad böjningsmodell (mera om detta se t.ex. Karlsson 1983). Det sparar också utrymme i en pappersordbok, när böjningen inte behöver upprepas i samband med varje ordartikel. En genomsnittlig ordboksanvändare nöjer sig dock med den information som återfinns i själva ordartikeln.

De alternativa böjningsformerna av verbet *kadota* och modellverbet *katketa* i konditionalis (*katoisi, katkeisi*) väcker också ordboksanvändarens uppmärksamhet. Formerna känns arkaiska för en med finska som förstaspråk. I anvisningarna konstateras också att formerna inom parentes är mindre frekventa. En snabb internsökning ger vid handen att båda formerna förekommer bl.a. i det finska nationaleposet *Kalevala*, där språket representerar en östfinsk, karelsk dialekt från 1800-talet. De kan alltså anses ha en arkaisk prägel, vilket dock inte anges i samband med formerna.

Stilnivån kunde med fördel anges i dessa sammanhang, speciellt när det i samband med vissa andra lemman förekommer både arkaiska och talspråkliga böjningsformer inom parentes. Så är fallet för lemmat *omena* 'äpple', där det anges fem olika böjningar i genitiv pluralis: *omenien, omenoiden, omenoitten* samt (*omenojen*) och (*omenain*). Den första formen inom parentes *omenojen* kan anses ha en mer talspråklig prägel, den andra formen *omenain* en ålderdomlig prägel. Stilnivåerna är rätt självklara för en förstaspråkstalare, men om man inte har finska som förstaspråk skulle sådana uppgifter öka ordbokens användbarhet. Å andra sidan är stilnivån inget entydigt faktum, utan uppfattningarna om ett ords stilnivå varierar beroende på personens ålder och delvis också på personens dialektala bakgrund (Grönros 2013:44).

5. KSK som handbok i språkvård

KSK kan också användas som normativ ordbok när det gäller stavning, uttal, böjning och användning av ord och fraser. Ett ords stilnivå anges med sedvanliga förkortningar som *vanh.* 'föråldrad', *ylät.* 'högre stil' och *ark.* 'vardaglig'. I avsnittet *Tietoa sanakirjasta* 'Information om ordboken' i den elektroniska ordboken anges dock att beteckningen inte innebär en rekommendation utan en beskrivning av i vilka kontexter ordet vanligen används.

Rekommendationerna uttrycks i form av två fraser samt i form av kasusformen elativ. Om ett ord eller uttryck helst ska ersättas med ett annat (en stark rekommendation), används verbfrasen *pitää olla* 'ska vara' (exempel 3). Om det hellre ska uttryckas på ett annat sätt (en mildare rekommendation), används det komparativa uttrycket *paremmin* 'bättre' (exempel 4). Kasusformen elativ i definitionen anger att uttrycket används inofficiellt om det fenomen som nämns i definitionen (exempel 5).

- (3) huoneusto 'lägenhet'
pitää olla: huoneisto. Sanaa ei suositella käytettäväksi.
'Ska vara: huoneisto. Ordet rekommenderas inte.'
- (4) taso [---] 'nivå'
8. kartettavaa abstraktista käyttöä. Kustannukset olivat vuositasolla [paremmin: vuosittaiset t. vuotuiset kustannukset olivat t. kustannukset olivat vuodessa] tuhat euroa. '8. ska undvikas i abstrakta sammanhang. Kostnaderna på årsnivå [bättre: de årliga kostnaderna l. kostnaderna per år] var tusen euro.'
- (5) kotiapteekki 'husapotek'
kodin lääke- ja lääkintatarvikevalikoimasta.

'om ett förråd med läkemedel och förbandsmaterial hemma'

Lemmat *huoneusto* i exempel (3) har en arkaisk prägel, vilket dock inte anges i ordartikeln. Utvecklingen kan klart ses, då NSK (1951–1961) har en mildare rekommendation (*paremmin*), medan KSK avråder helt från användningen av *huoneusto*. Enligt anvisningarna gäller den starkare rekommendationen fall där stavningen strider mot den gängse.

Lemmat *taso* i exempel (4) är ett typiskt exempel på ett ord med ursprungligen konkret betydelse som senare har blivit populärt i abstrakta sammanhang. Uttrycket *kartettavaa abstraktista käyttöä* i ordartikeln ger dock en rätt stark rekommendation. Skillnaden mellan de olika graderna av rekommendation är åtminstone på uttrycksnivå hårfin.

Lemmat *kotiapteekki* i exempel (5), där rekommendationen uttrycks mycket diskret i form av kasusformen elativ i definitionen, representerar fall där rekommendationen lätt går en lexikografiskt mindre bevärdad ordboksanvändare förbi.

De olika graderna av rekommendationer i normativa anvisningar i en ordbok diskuteras också av Grönros (2013). Hon konstaterar att de kortfattade rekommendationerna som traditionellt förekommer i ordböckerna är problematiska i och med att de för det första ju är mycket kortfattade och för det andra ofta tolkas strängare än vad som ursprungligen var meningen (ibid:41).

6. Språkexempel

Enligt anvisningarna i KSK belyser exemplen lemmats betydelse och anger typiska kontexter för lemmat. Speciellt har man velat ange lemmats rektion, dvs. hur det styrande ordet i frasen påverkar de övriga ordens kasusböjning.

I det följande diskuterar jag språkexemplen med hjälp av tre lemman, ett substantiv, ett adjektiv och ett verb. Exemplet illustrerar lemmarna väl, och ordboksanvändaren får en bra bild av både betydelse och kontexter.

6.1. Lemmat *kaali*

Lemmat *kaali* 'kål' vars böjning diskuterades i samband med exempel (1) anges ha tre olika betydelse och höra till tre olika diskurser: botanik, matlagning och slang. Dessa illustreras med sex sammansättningar, en substantivfras, två verbfraser och en sats.

Sammansättningarna med *kaali* som efterled anger både oätbara och ätbara representanter av släkten *Brassica*: *peltokaali* 'åkerkål' (*Brassica rapa*) och *keräkaali* 'vitkål' (*Brassica oleracea var. capitata*) samt rätter gjorda av kål: *hapankaali* 'surkål' och *lammaskaali* 'lamm i kål'. Om man söker sammansättningar med *kaali* som förled (t.ex. *kaalimaa* i frasen *pukki kaalimaan vartijana* 'en bock som övervakar källandet' eller 'en bock som trädgårdsmästare' hittar man dem i ordlistan till vänster.

Substantivfrasen *ruskistettua kaalia* 'brynt kål' och den ena verbfrasen *silputa kaalia* 'hacka kål', tillhör också matlagingsdiskursen, medan den andra verbfrasen *ottaa kaaliin* 'irritera' och satsen *Juttu ei mene kaaliin* 'Man förstår inte historien' representerar slanguttryck. Man kan förstås fråga sig varför just verbfrasen *silputa kaalia* är med i ordboken och inte t.ex. *paloitella kaalia* eller *suikaloida kaalia* 'skära kål i bitar' eller 'strimla kål', vilka är minst lika vanliga fraser. I lemmat *suikaloida* är det enda exemplet ändå *suikaloitua kaalia* 'strimlad kål'.

6.2. Lemmat *kohtuullinen*

Lemmat *kohtuullinen* 'måttlig, rimlig' definieras med hjälp av fem adjektiv. I exemplet utgör lemmat i fyra fall adjektiv-

attribut (t.ex. *kohtuullinen hinta* 'ett rimligt pris', *kohtuulliset ehdot* 'rimliga villkor'), i ett fall en del av en verbfras (*pitää joutakin kohtuullisena* 'anse något vara rimligt'), i ett fall predikativ (*On oikein ja kohtuullista, että ...* 'Det är rätt och rimligt att ...') och i ett fall en bestämning till ett adjektiv (*Tehtävä oli kohtuullisen* [paremmin: *kohtalaisen*] *hankala* 'Uppgiften var ganska svår').

Exemplet *elämäntavoiltaan kohtuullinen* 'måttlig i sitt leverne' illustrerar en mera specialiserad användning, och frasen har också fått en egen definition *ravinnon, nautintoaineiden yms. suhteen pidättyväinen, vaatimaton* 'återhållsam med näring, njutningsmedel osv.'. Däremot har inte frasen *On oikein ja kohtuullista, että...* 'Det är rätt och rimligt att ...' fått några kommentarer, även om den klart har sitt ursprung i religiös diskurs. Ännu tydligare blir ursprunget om man inleder frasen med adverbet *totisesti* 'sannerligen'.

Användning av *kohtuullinen* som bestämning till ett adjektiv i betydelsen 'ganska' rekommenderas inte, utan det borde ersättas med lemmat *kohtalainen*. Rekommendationen diskuteras också i en språkkolumn (Länsimäki 2005). Kolumnen konstaterar att ordet *kohtuullinen* betyder – eller i alla fall hittills har betytt – något som är måttligt, alltså inte för stort, strängt eller svårt men inte heller för litet eller lätt. Under senare tid har *kohtuullinen* enligt kolumnen allt oftare börjat användas i betydelsen 'ganska'.

Det kunde finnas länkar till dylika artiklar som den av Länsimäki (2005) i en ordbok i elektroniskt format, som även fungerar som handbok i språkriktighet. Då skulle sådana ordboksanvändare som gärna fördjupar sig i frågan ha möjlighet att göra det. Införandet av länkar kunde vara ett sätt att lösa problemet med de kortfattade rekommendationerna, som också Grönros (2013:41–42, 51) lyfter fram i sin artikel.

6.3. Lemmat *kadota*

Lemmat *kadota* 'försvinna' vars böjning diskuterades i samband med exempel (2) anges ha två litet avvikande betydelser, 'försvinna totalt' och 'försvinna ur sikte'. Den första betydelsen illustreras med fyra, den andra med åtta språkexempel.

Exemplen illustrerar väl lemmats rektion i finskan, att något försvinner från x (*markkinoilta kadonnut tuote* i det yttre lokalkasuset ablativ 'en produkt som försvunnit från marknaden') eller till x (*laiva katosi sumuun* i det inre lokalkasuset illativ 'en båt försvann i dimman').²

En ordboksanvändare med finska som förstaspråk har inga problem med att konstruera motsvarande fraser där betydelsen 'försvinna från' uttrycks med det inre lokalkasuset elativ, t.ex. *kau-poišta kadonnut tuote* 'en produkt som försvunnit från affärerna' och betydelsen 'försvinna till' med det yttre lokalkasuset allativ, t.ex. *lentokone katosi taivaalle* 'ett flygplan försvann på himlen'. För en andraspråkstalare kunde också den här typen av information vara bra att ha med som en del av språkexemplen.

Utöver exemplen som anger rektion förekommer två verbfraser som anges ha bildlig betydelse *kadota kuin tuhka tuuleen* eller *kadota kuin tina tuhkaan*, bokstavligen 'försvinna som aska i vinden, som tenn i askan' samt substantivfrasen *kadonnut lammas* 'det förlorade fåret' inom religiös diskurs. Exemplen med verbfraserna *kadota teille tietymättömille*, *kadota jäljettömiin* 'försvinna på okända vägar, försvinna spårlöst' i samband med den andra betydelsen har dock ungefär samma användningsområde som de två första, och också de kan anses representera en bildlig, överförd betydelse, dock inte i form av en liknelse.

2 *Kadota* är ett typiskt exempel på verb där handlingen i finskan upplevs som en rörelse, medan den i t.ex. svenskan uppfattas som statisk (se Ingo 2004:247).

7. Slutord

Kielitoimiston sanakirja är en ypperlig resurs för alla användare av finska språket, både förstaspråkstalare och andraspråkstalare. Språkinstitutet har gjort en kulturgärning genom att låta KSK bli fritt tillgänglig på internet.

KSK beskriver det moderna finska språkets centrala resurser på ett bra och överskådligt sätt. Där utgör språkproven en central del av beskrivningarna. Även om det i vissa sammanhang kunde finnas en ännu noggrannare beskrivning av stilnivån hos en böjningsform eller kontexter för en fras är dessa uppgifter ofta svårdefinierbara.

KSK fungerar också som handbok i språkriktighet. Rekommendationerna kunde dock med fördel redigeras en aning, så att gränsen mellan den strängare och mildare rekommendationen skulle uttryckas klarare. Också de möjligheter som en elektronisk ordbok erbjuder i form av länkar till språkvårdsartiklar kunde utnyttjas. Språkriktighetsaspekten kompletteras i och med att Språkinstitutet nyligen har gett ut en handbok i språkriktighet med titeln *Kielitoimiston kielioppiopas* (Kotus 2015a) och öppnat en webbtjänst med centrala frågor i språkriktighet (Kotus 2015b).

Trots att det sedan länge har funnits enspråkigt finska ordböcker är man i Finland inte så van vid att konsultera dem för att kontrollera hur ett ord stavas eller böjs eller vad det betyder (Grönros 2013:51; Pilke & Puskala 2013:155; Klemettinen 2014:10). Detta kan vara en av orsakerna till att det i samband med lanseringen av den fritt tillgängliga elektroniska *Kielitoimiston sanakirja* har publicerats tips och råd hur man kan använda ordboken (t.ex. Grönros 2014; Klemettinen 2014; Kotus 2014a; Kotus 2014b).

Erfarenheterna från det praktiska översättningsarbetet visar dock att också en med finska som förstaspråk har nytta av ordboken. Det senaste exemplet är substantivet *akademiker* som i

svenskan har betydelsen 'person som studerar eller har utbildats vid högskola eller universitet'. Om man i en finsk översättning använder motsvarigheten *akateemikko*, den första finska motsvarigheten som man automatiskt kommer att tänka på, blir betydelsen en annan än i svenskan, nämligen 'ledamot i Finlands Akademi; en heders titel för en meriterad forskare eller konstnär'. Också den informationen hittar man i KSK, om man bara inser att man behöver konsultera en ordbok för det.

Vi får hoppas att KSK har en ljus framtid och att webbtjänsten får många besökare som utnyttjar KSK:s resurser interaktivt: både blivande och nutida språkexperter men också alla andra som skriver i sitt yrke och framför allt alla som undervisar vid yrkesinstitut och inom högre utbildning.

Litteratur

Ordböcker

KSK (2012) = *Kielitoimiston sanakirja*. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 166. Kotimaisten kielten keskus och Kielikone. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus.

KSK = *Kielitoimiston sanakirja* (2014). Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisuja 35. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus. <<http://www.kielitoimistonsanakirja.fi/>> (mars 2015).

NSK = *Nykysuomen sanakirja* 1–3 (1951–1961). Helsinki: WSOY.

SKPS = *Suomen kielen perussanakirja* 1–3 (1990–1994). Helsinki: Painatuskeskus.

Annan litteratur

Grönros, Eija-Riitta (2013): *Sanakirjojen normatiivisuus ja deskriptiivisyys*. I: Laura Tyysteri & Kaisa Lehtosalo (toim.): *Hyvä*

- sanakirja. Tieteellisiä, käytännöllisiä ja eettisiä näkökulmia leksikografiaan.* Turku: Turun yliopisto, 35–52.
- Grönros, Eija-Riitta (2014): Kielitoimiston sanakirja verkkoon. I: *Kielikello* 4/2014, 10–13.
- Ingo, Rune (2004): *Finska som andraspråk*. Lund: Studentlitteratur.
- Karlsson, Fred (1983): *Suomen kielen äänne- ja muotorakenne*. Helsinki: WSOY.
- Klemettinen, Riina (2014): Miten ja mihin Kielitoimiston sanakirjaa käytetään? I: *Kielikello* 4/2014, 4–6.
- Kotus (2014a) = Sähköinen Kielitoimiston sanakirja. <http://www.kotus.fi/nykykieli/sanakirjatyo/kielitoimiston_sanakirja/sahkoinen_kielitoimiston_sanakirja> (mars 2015).
- Kotus (2014b) = Vinkkejä sanakirjan käyttäjille, 2. <http://www.kotus.fi/nykykieli/sanakirjatyo/kielitoimiston_sanakirja/sahkoinen_kielitoimiston_sanakirja/vinkkeja_sanakirjan_kayttajille_2> (mars 2015).
- Kotus (2015a) = *Kielitoimiston kielioppiopas*. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus.
- Kotus (2015b) = Kielitoimiston ohjepankki <<http://www.kielitoimistonohjepankki.fi>> (maj 2015).
- Länsimäki, Maija (2005): Kohtuullinen vai kohtalainen? <http://www.kotus.fi/julkaisut/kielipalstat/kieli-ikkunat/2005/2005/kohtuullinen_vai_kohtalainen> (mars 2015).
- Nuutinen, Liisa (2014): Kyberhyökkäilystä kotoiluun – Kielitoimiston sanakirjan uudet sanat. I: *Kielikello* 4/2014, 7–9.
- Pilke, Nina & Jaana Puskala (2013): Kummitussanat ja kummalliset esimerkit käyttäjänkin kontolla? Sanakirjan käyttäjän etiikka osana kieliasiantuntijuutta. I: Laura Tyysteri & Kaisa Lehtosalo (toim.): *Hyvä sanakirja. Tieteellisiä, käytännöllisiä ja eettisiä näkökulmia leksikografiaan*. Turku: Turun yliopisto, 154–173.

Ruppel, Klaas (2013): Maahanmuuttajille laadittavat sanakirjat ja etiikka. I: Laura Tyysteri & Kaisa Lehtosalo (toim.): *Hyvä sanakirja. Tieteellisiä, käytännöllisiä ja eettisiä näkökulmia leksikografiaan*. Turku: Turun yliopisto, 94–112.

Ruppel, Klaas & Caroline Sandström (2014): Stora finska ordböcker i ett historiskt perspektiv. I: *LexicoNordica* 21, 141–160.

Jaana Puskala
universitetslektor, FD
Vasa universitet
PB 700
FI-65101 Vasa
jaana.puskala@uva.fi